

Normandië Oost

Rouen, Honfleur, Évreux

Trouville-sur-Mer, pal aan zee
S. Sonnet/Herms.fr

De regio's van deze gids:

(zie de kaart aan de binnenzijde van het omslag)

1	Rouen en de meanders van de Seine	blz. 105
2	Côte Fleurie en Pays d'Auge	blz. 193
3	Côte d'Albâtre en Pays de Caux	blz. 264
4	Vexin Normand en Pays de Bray	blz. 353
5	Euredal en Pays d'Ouche	blz. 401
6	Perche	blz. 457

INHOUD

travellinglight/istock

NIET TE MISSEN

Een keuze uit de mooiste plekjes ...6

HOOGTEPUNTEN VAN MICHELIN

De mooiste reisherinneringen 10

REISPLANNER

Een keuze uit de mooiste routes...18

DE REIS VOORBEREIDEN

Reistips 26

NAAR NORMANDIË

Met de auto of bus 28

Met de trein 29

Met het vliegtuig 30

VOOR HET VERTREK

Klimaat 31

Nuttige adressen 31

Overnachten 32

Uit eten 33

NORMANDIË VAN A TOT Z

Rubrieken
in alfabetische volgorde 35

MET HET GEZIN

Bezienswaardigheden
en activiteiten 42

MEMO

Evenementen 45

Leestips 46

Filmtips 47

MEER WETEN OVER NORMANDIË

OOSTELIJK NORMANDIË VANDAAG

Normandië en de zee 52

Andere sectoren 54

STREEKPRODUCTEN EN GASTRONOMIE

Streekproducten 58

Zin in zoet? 59

Dranken 59

Grote chef-koks 60

Appels in verschillende stadia 61

NATUUR EN LANDSCHAP

De kust 62

Het binnenland 66

Bedreigingen voor het milieu 68

GESCHIEDENIS

Tijdlijn 70

Abdijen 72

Strategische ligging
van Normandië 76

KUNST EN CULTUUR

Architectuur 81

ABC van de architectuur 88

Kunstnijverheid 94

Schilderkunst 95

Muziek en film 98

Normandische schrijvers 100

STEDEN EN BEZIENSWAARDIGHEDEN

1 ROUEN EN DE MEANDERS VAN DE SEINE

Rouen	108
Clères	145
Louviers	148
Elbeuf.....	154
Abbaye de Jumièges	160
<i>Parc Naturel Régional des Boucles de la Seine Normande</i>	165
Caudebec-en-Caux	168
Abbaye Saint-Wandrille	177
Lillebonne	180
Pont-Audemer.....	184

2 CÔTE FLEURIE EN PAYS D'AUGE

Honfleur.....	196
Trouville-sur-Mer	208
Deauville.....	216
Houlgate.....	227
Cabourg.....	231
Pont-l'Évêque	236
Lisieux.....	240
Pays d'Auge	248
Château de Crèvecœur- en-Auge	258
Vimoutiers	260
Uitstapje naar Le Bessin.....	263

3 CÔTE D'ALBÂTRE EN PAYS DE CAUX

Le Havre	266
Falaises d'Étretat	284
Fécamp	292
Pays de Caux.....	303
Varengeville-sur-Mer	318
Dieppe.....	323
Arques-la-Bataille	336
Eu.....	339
Le Tréport.....	345
Naar de Baie de Somme	350

**RAADPLEEG VOOR
IEDERE PLAATS ONS
ADRESBOEKJE**

4 VEXIN NORMAND EN PAYS DE BRAY

Gisors	354
Vernon.....	360
Giverny.....	364
Les Andelys.....	367
Lyons-la-Forêt	373
Château de Martainville	381
Forges-les-Eaux	386
Neufchâtel-en-Bray	392
Forêt d'Eawy	397

5 EUREDAL EN PAYS D'OUCHE

Dreux	404
Évreux.....	414
Conches-en-Ouche	423
L'Aigle.....	429
Bernay.....	435
Brionne.....	443
Abbaye du Bec-Hellouin.....	449

6 PERCHE

Parc Naturel Régional du Perche	460
Mortagne-au-Perche	465
Bellême	472
Nogent-le-Rotrou	481
Brou	487
Verneuil-sur-Avre	490
Woordenlijst	496
Register	508
Kaarten en plattegronden	517

NIET TE MISSEN

★★★ De reis waard

★★ Een omweg waard

★ Interessant

★★★

De kathedraal van Rouen

Aan de gevel van dit meesterwerk van Normandische gotiek prijkt tegenwoordig weer de luisterrijke stoet beelden. En het carillon laat zijn stem weer horen. **Zie blz. 109.**

S. Lemaire/hemis.fr

★★★

Falaises d'Étretat

Deze door de zee gebeeldhouwde krijtrotsen zijn wereldberoemd en hebben veel romantische en impressionistische schilders geïnspireerd, zoals Isabey, Courbet, Boudin en Monet. **Zie blz. 284.**

Persing1982/Stock

dvoennor/Stock

Honfleur

Een haventje als een gedicht, met een aaneengesloten rij hoge smalle huizen: deze plaats heeft al generaties kunstenaars geïnspireerd en betovert nog steeds bezoekers uit de hele wereld! Zie blz. 196.

Giverny en de tuinen van Monet

Claude Monet heeft de tuinen rond zijn huis vereeuwigd door ze jaar na jaar te schilderen. Hier poseerde de natuur voor de kunstenaar. Zie blz. 364.

Zoonar/eymagic/Zoonar GmbH RM/age fotostock

M. Spjberg/age fotostock

Abbaye de Jumièges

Een van de mooiste ruïnes van Frankrijk, met een romantische dramatiek. Bezoek dit vroeg-middeleeuwse monument met een tablet in de hand, om er alles over aan de weet te komen. Zie blz. 160.

Palais Bénédicte in Fécamp
G. Grafham/Sime/Photonanstop

♥ Doorgrond de geheimen van de calvados

en de dubbele destillatie van cider in de kelders van Château du Breuil, een landgoed in de Auge, met een groot park aan de Touques. **Zie blz. 252.**

Kelders van Château du Breuil
DEAG DAGLI ORTI/De Agostini Editore/age fotostock

♥ Ontmoet een lokale ster.

De Percheron is een robuust trekpaard dat tot ver over de grenzen bekend is. U kunt een bezoek aan de stoeterij brengen, een tochtje maken met paard en wagen of zelf op de brede rug van een percheron klimmen. **Zie blz. 464.**

♥ Duik in het fantastische epos van een likeur,

in het Palais Bénédicte in Fécamp, een gebouw als een operettedecor, waar ook een rijke collectie kunstwerken is ondergebracht: albasten beelden, schilderijen, ivoren sculpturen, verlichte handschriften. Maar de geschiedenis van het elixer van de benedictijner monniken vormt natuurlijk de hoofdmoot en uw bezoek eindigt, zoals het hoort, met een proeverij. **Zie blz. 295.**

TOP 5 Pittoreske dorpjes

1. Lyons-la-Forêt (blz. 373)
2. Veules-les-Roses (blz. 305)
3. La Bouille (blz. 132)
4. Beuvron-en-Auge (blz. 249)
5. La Perrière (blz. 474)

Veules-les-Roses

K. Scholz/mauritus images/age fotostock

♥ **Snuif de geur op van gegrilde haring** tijdens de speciale markten die in november overal langs de Côte d'Albâtre worden gehouden, ter ere van de 'koning der vissen'. De grootste vindt u in Dieppe en Fécamp. Op het menu staan onder andere: gemarineerde en gegrilde haring, kleine glaasjes witte wijn en shantykoren. **Zie blz. 302 en 335.**

♥ **Kijk uw ogen uit** bij het internationale vliegerfestival dat om het jaar in september in Dieppe wordt gehouden. De lucht en het strand veranderen dan in een zee van kleur. Traditionele en vechtvliegers, acrobatische en artistieke vliegers, ze zijn er allemaal. Een sprookjesachtig schouwspel dat veel bezoekers trekt. **Zie blz. 335.**

Internationaal vliegerfestival in Dieppe

G. Thouvenin/age fotostock

Een weekend in de Perche

2 dagen

Ch. Goupi/age fotostock

Route: 105 km door het groene platteland van de Perche

Mortagne-au-Perche
Ch. Goupi/age fotostock

● Dag 1 Mortagne-au-Perche

Zaterdagochtend: naar de markt en wandeling door de voormalige hoofdstad van de Perche (**blz. 465**). Middag: rondrit langs Moutiers-au-Perche (**blz. 468**), Monceaux-au-Perche (**blz. 468**) en de Manoir du Pontgirard (**blz. 468**). Wandeling door de tuinen van de Manoir des Perrignes (**blz. 468**) en een bezoek aan de Manoir de Courboyer (**blz. 460**). Overnachting in een *chambre d'hôte* in Bellême.

Bos in de Perche
B. Merle/Photononstop

● Dag 2 Bellême, La Perrière

Wandeling door Bellême (**blz. 472**) en het bos (**blz. 464**), lunch in het dorp La Perrière (**blz. 474**). Middag: bezoek aan de priorij van Sainte-Gauburge (**blz. 477**) en de cidermakerij in Theil-sur-Huisne (**blz. 477**).

Tip: de meeste winkels en restaurants in de Perche zijn alleen van donderdagavond tot zondag open. Bezoek deze streek dus bij voorkeur in het weekend!

Côte d'Albâtre, van Dieppe tot Étretat

4 dagen

Perszimg1982/iStock

Route: 85 km langs kliffen, haventjes, manoirs en tuinen

● Dag 1 Dieppe

Wandeling door de stad, langs de haven en naar het kasteel. Bezoek aan het Château de Miromesnil (**blz. 331**), buiten de stad. Overnachting in Dieppe (**blz. 333**).

Tip: kom, als het kan, naar Dieppe in de periode van het vliegerfestival (even jaren, sept.) of in de tijd van de haringmarkten en activiteiten rondom de coquille Saint-Jacques (nov.).

● Dag 2 St-Valery-en-Caux

Volg de kust naar Varengeville-sur-Mer (**blz. 318**) met zijn mooie tuinen. Middag: wandeling in Veules-les-Roses (**blz. 305**), avond en nacht in Saint-Valery-en-Caux (**blz. 306**).

Tip: als u de tuinen wilt bezoeken, informeer dan naar de bloeiperioden van de planten.

● Dag 3 Fécamp

Verlaat de kustlijn voor een bezoek aan het Château de Cany (**blz. 309**) en de abdij van Valmont (**blz. 310**). Daarna terug naar de Côte d'Albâtre,

naar Les Petites Dalles (**blz. 311**). Overnacht in Fécamp (**blz. 300**).

Tip: als het vlas in bloei staat (begin juli), ligt er een sprookjesachtige blauwe gloed over de velden.

● Dag 4 Étretat

Bezoek eerst het Palais Bénédictine (**blz. 295**) en ga daarna lunchen in Yport (**blz. 298**). Middag: rijd verder richting Étretat (**blz. 284**) en maak een wandeling over de kliffen. Breng de nacht door in Étretat.

De vuurtoren van Saint-Valery-en-Caux
benkrut/iStock

Natuurparken

Parc Naturel Régional des Boucles de la Seine Normande – blz. 165.

Parc Naturel Régional du Perche – blz. 460.

INTERNET

Praktisch

www.normandie-qualite-tourisme.com – Kwaliteitslabel voor restaurants, hotels, recreatieve voorzieningen, zowel voor de geleverde prestaties als voor de ontvangst.

www.la-normandie.info – Compleetste algemene portal voor heel Normandië.

www.normandie.visite.org – Algemene portal met geselecteerde adressen en interactieve kaarten.

Actualiteiten

www.normandie.fr – Officiële website van de regio Normandië.

Geschiedenis en cultuur

www.mondes-normands.caen.fr – Presentatie van de Normandische cultuur en de verbreiding door heel Europa in de middeleeuwen.

www.histoire-normandie.fr – Geschiedenis van Normandië, zeer pedagogisch gepresenteerd.

www.musees-haute-normandie.fr,

www.musees-basse-normandie.fr en <http://musee-de-normandie.caen.fr> – Gedetailleerde informatie over alle musea in de regio.

Gastronomie

www.fromage-normandie.com – Om alles aan de weet te komen over de vier Normandische kazen met een AOP/AOC.

www.idac-aoc.fr – Website rondom de cider-appellations, met rubrieken over calvados, cider en de appel-likeur pommeau.

www.irqua-normandie.fr – Informatie over streekproducten, van calvados tot Normandische oesters, boter en room.

INFORMATIE VOOR MENSEN MET EEN BEPERKING

 In deze gids zijn de gebouwen en bezienswaardigheden die toegankelijk zijn voor mensen met een beperking, aangegeven met het symbool .

www.tourisme-handicaps.org – op deze website vindt u informatie over toegankelijke plaatsen.

Openbaar vervoer

SNCF Accès Plus – Een overzicht van toegankelijke stations vindt u op www.accessibilite.sncf.fr.

Stranden

www.handiplage.fr – Overzicht van aangepaste stranden in Seine-Maritime, met de aanwezige voorzieningen (tiralò's, douches). De beroemde Les Planches in Deauville zijn uitstekend toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

Sportieve activiteiten

www.handisport.org – Op de website van de Federatie voor Gehandicaptensport vindt u gedetailleerde informatie over allerlei activiteiten (binnen en buiten), per departement (rubriek 'Où pratiquer').

Overnachten

ONZE ADRESSEN

Hotels en Chambres d'Hôte

Door ons geselecteerde adressen, gerubriceerd per prijscategorie (tabel blz. hiernaast), vindt u in het 'Adresboekje' aan het eind van elk hoofdstuk met de beschrijving van plaatsen en bezienswaardigheden.

 Goed om te weten – De prijzen corresponderen met het minimum- en maximumtarief voor een tweepersoonskamer in het hoogseizoen. Kijk voor een uitgebreider overzicht in de **Michelin Gids Frankrijk** en de **Guide Camping France**.

PRIJSCATEGORIEËN		
	Overnachten	Uit eten
Goedkoop	tot € 70	tot € 20
Doorsneeprijzen	€ 70 tot € 110	€ 20 tot € 35
Wat meer luxe	€ 110 tot € 150	€ 35 tot € 50
Pure verwennerij	meer dan € 150	meer dan € 50

ORGANISATIES

Fédération des Stations Vertes de Vacances – www.stationverte.com.

In Haute-Normandie dragen 11 gemeentes dit kwaliteitslabel.

Bienvenue à la Ferme – ☎ 01 53 57 11 50 – www.bienvenue-a-la-ferme.com.

Overnachtingsadressen op het platteland, maar ook allerlei activiteiten: paardrijden, flora-en-faunawandelingen, proeverijen en verkoop van boerderijproducten. Gratis kaarten en gidsjes downloaden of bestellen via internet.

Les Gîtes Panda – <http://ecotourisme.gites-de-france.com/notre-demarche-panda.html>. Het Pandalabel wordt toegekend door het Wereldnatuurfonds. De dragers ervan zetten zich in voor natuurbehoud, duurzaamheid en de flora en fauna in hun omgeving. U vindt dit soort gîtes in het **Parc Naturel Régional des Boucles de la Seine Normande** (📍 blz. 165) en het **Parc Naturel Régional du Perche** (📍 blz. 460).

www.gites-refuges.com – Website met overnachtingsadressen voor als u een trektocht gaat maken.

Reserveren

Fédération Nationale Clévacances – www.clevacances.com. Vakantieverblijven en themavakanties.

Maison des Gîtes de France et du Tourisme Vert – www.gites-de-france.com. Ook gidsen te koop via internet.

Jeugdherbergen

Fédération Unie des Auberges de Jeunesse – www.fuaj.org. Jeugdherbergen in Rouen, Eu en Vernon.

NOODOPLOSSINGEN

Hotelketens

Vanaf € 39, en gemiddeld voor € 50, hebt u een kamer in een van de grote hotelketens. De hotels liggen vaak langs de snelweg en hebben meestal geen restaurant. De ketens Campanile, Kyriad en Ibis bieden wat meer comfort (vanaf € 55). De hotels van Mercure en Novotel zitten in een hogere categorie.

B & B – www.hotel-bb.com.

Formule 1 – www.hotel formule1.com.

Campanile – www.campanile.fr.

Kyriad – www.kyriad.fr.

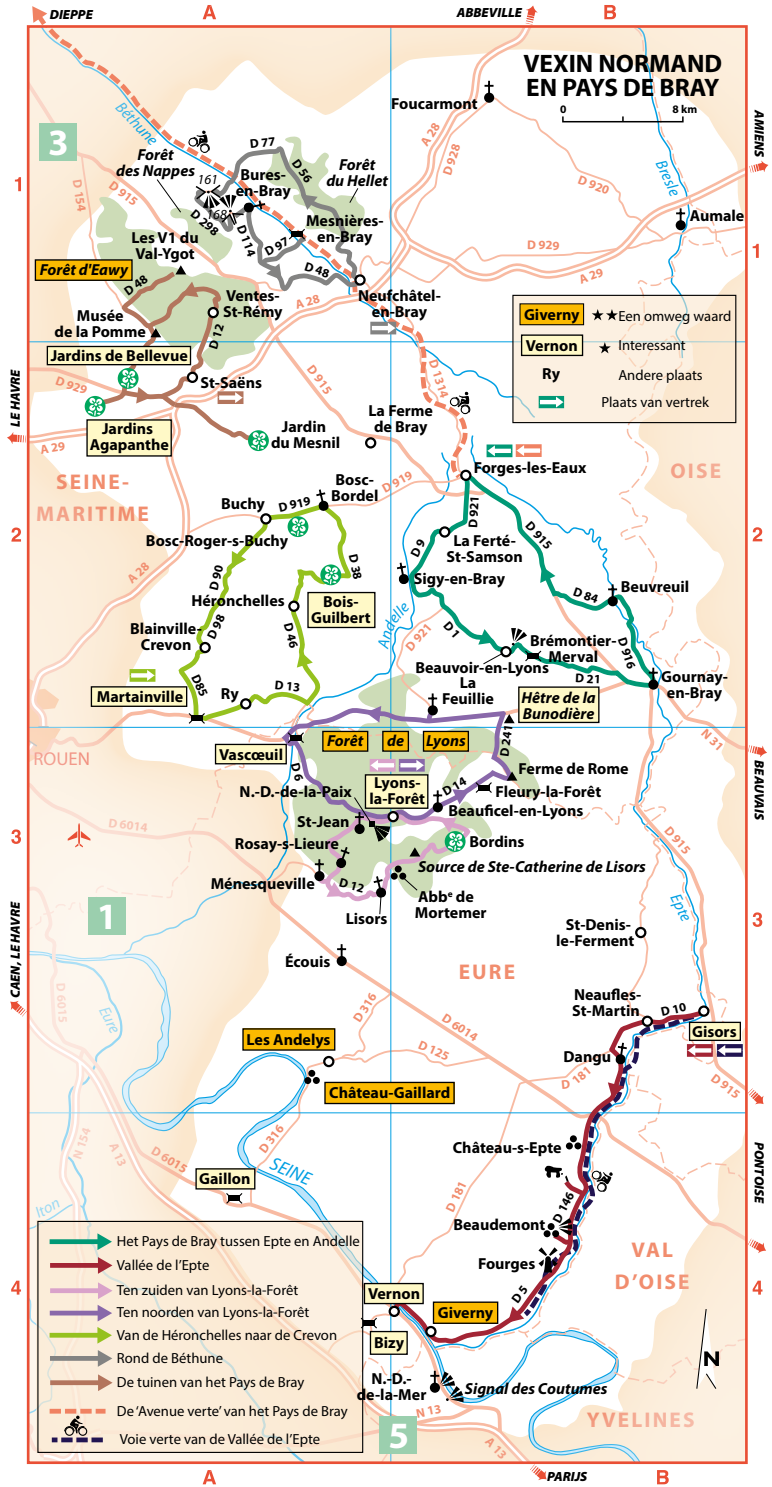
Ibis en **Ibis Budget** – www.ibis.com.

Uit eten

Normandië staat bekend om de hoge kwaliteit van zijn streekproducten (📍 'Streekproducten en gastronomie', blz. 58).

ONZE ADRESSEN

Door ons geselecteerde restaurants vindt u in het 'Adresboekje' aan het eind van elk hoofdstuk met de beschrijving van plaatsen en bezienswaardigheden. Net als bij de overnachtingsadressen zijn ze ingedeeld per prijs categorie (📍 zie tabel hierboven).

Vexin Normand en Pays de Bray **4**

Michelinkaart 304 – Eure (27) en Seine-Maritime (76)

▶ GISORS★	354
▶ VERNON★	360
▶ GIVERNY★★	364
▶ LES ANDELYS★★	367
▶ LYONS-LA-FORÊT★	373
▶ CHÂTEAU DE MARTAINVILLE★	381
▶ FORGES-LES-EAUX	386
▶ NEUFCHÂTEL-EN-BRAY	392
▶ FORÊT D'EAUWY★★	397

Gisors

11.201 inwoners – Eure (27)

Dit voormalige grensstadje van de hertogen van Normandië is tegenwoordig de hoofdstad van de Vexin Normand. Gisors is mooi gelegen aan de Epte in een groene omgeving. De plaats dankt zijn ontstaan aan het kasteel dat vanwege zijn strategische ligging felbegeerd was. Wandelen doet u, net als koningin Blanca van Navarra, langs de oevers van de Lévrière, even ten noordwesten van Gisors.

ADRESBOEKJE: BLZ. 359

Overnachten, uit eten, winkelen, sport en ontspanning enz.

INLICHTINGEN

Toeristenbureau – 4 r. du Gén.-de-Gaulle - 27140 Gisors - ☎ 02 32 27 60 63 - www.tourisme-gisors.fr - april-sept.: 9.00-12.00, 14.00-18.00, zo en feestd. 10.00-12.00, 14.00-16.00 u; okt.-maart: dag. beh. zo en feestd. 9.00-12.00, 14.00-18.00 u - gesl. eerste paasdag.

LIGGING

Regiokaart B3 (blz. 352).

76 km ten noordwesten van Parijs en 64 km ten noordoosten van Rouen. Gisors ligt in het meest oostelijke deel van het departement Eure, dat

hier eindigt met een enclave in de Oise. Het fort van de stad was een onderdeel van een verdedigingslinie tussen Forges-les-Eaux en Vernon, die ook de kastelen van Neaufles-Saint-Martin en Château-sur-Epte omvatte.

AANRADERS

De ommuurde middeleeuwse burcht en de boom van Jesse in de Église Saint-Gervais-et-Saint-Prottais.

PLANNING

Bezoek 's ochtends de monumenten van Gisors en maak 's middags de rondrit door het dal van de Epte.

Bezichtigen

★★ Burcht

Pl. Blanmont - ☎ 02 32 55 59 36 - www.tourisme-gisors.fr - rondleiding (1 uur) april-sept.: 10.00, 11.00, 14.00, 15.30, 17.00 u; okt.-maart: za, zo 10.30, 14.30, 16.00 u - park april-sept.: 8.00-19.30 u; okt.-maart: 8.00-17.00 u - gesl. 3de za van mei en laatste weekend van aug., 1 jan., 1 mei, 1 en 11 nov., 25 dec. - € 5 (tot 17 jaar € 4) - € 8 combinatiekaartje met de kerk en een rondleiding door de stad - park vrij toegankelijk. Het stadsbeeld wordt beheerst door dit schitterende staaltje Normandische militaire bouwkunst uit de 11de en 12de eeuw. Willem Rufus, koning van Engeland en zoon van Willem de Veroveraar, begon in 1097 met de bouw ervan. De burcht werd in de 12de eeuw versterkt door Hendrik II Plantagenet en in 1193 veroverd door Filips August. Tijdens de Honderdjarige Oorlog wisselde de burcht vaak van eigenaar, om in 1449 definitief in handen van de Franse kroon te vallen. Binnen de vestingwal is een park aangelegd. Het terras biedt een mooi uitzicht op de lagergelegen stad, waarbij de verschillende bouwstijlen van de Église Saint-Gervais-et-Saint-Prottais duidelijk zijn te onderscheiden.

In het midden van het ommuurde terrein, dat vroeger werd omringd door een

Het Château de Gisors

G. Thouvenin/robertharding/age fotostock

slotgracht, verrijst een eveneens ommuurde 11de-eeuwse **donjon** die wordt geflankeerd door een uitkijktoren.

★ Église Saint-Gervais-et-Saint-Protais

4 r. Saint-Gervais - ☎ 02 32 55 59 36 - www.tourisme-gisors.fr - ♿ - 9.00-18.00 u - gratis - rondleiding na afspraak feb.-nov.: 16.00 u (1 uur, € 5, tot 17 jaar € 4).

Hoewel de oudste delen uit de 12de eeuw stammen, werd de bouw van deze kerk pas eind 16de eeuw voltooid. Het gotische koor dateert van 1249. De zijkapellen die de kooromgang vormen, werden tussen 1498 en 1507 toegevoegd. Aan de buitenkant zijn ze herkenbaar aan hun duidelijk geprofileerde spitse puntgevels die de koorsluiting omgeven. De opmerkelijke portalen van het transept (16de eeuw) zijn net als het zeer hoge schip nog gotisch. De monumentale westgevel is echter renaissancistisch. Het fijnbewerkte portaal wordt geflankeerd door twee torens: de noordertoren uit 1536 in François I-stijl loopt uit in een koepel; de zuidertoren bleef in 1591 onvoltooid in Henri II-stijl. Ondanks deze mengelmoes van stijlen maakt het interieur een harmonieuze indruk. De kale, lichte muren accentueren de fraaie architectuur en de rijk gebeeldhouwde decoratie. Speciale aandacht verdienen het glas-in-loodraam in grisaille (16de eeuw) en enkele oude beelden in de zijkapel rechts van het koor.

EEN SCHAT VAN DE TEMPELIERS?

Volgens de legende zou de bewaker van het kasteel in 1946 een kapel hebben ontdekt met een dertigtal kistjes van edelmetaal in een put die hij zou hebben gegraven. Omdat de toegang te gevaarlijk was, kon niemand het verhaal verifiëren en bleef de spanning erin, totdat in 1960 een team archeologen de souterrains van het kasteel onderzocht. Ze vonden helemaal niets, net als de militairen die vier jaar later door André Malraux werden gestuurd. Ondanks deze vruchteloze pogingen doet het verhaal nog steeds de ronde, gevoed door het verblijf tussen 1158 en 1161 van drie tempeliers in het fort: Richard of Hastings, Toestes de Saint-Omer en Robert de Pirou.

De erfenis van de Vikingen

Vanuit Scandinavië veroverden de Vikingen Noord-Europa tussen de 9de en 11de eeuw. In elk geschiedenisboek worden ze afgeschilderd als bloeddorstige krijgers op zoek naar rijkdom en macht, altijd op jacht naar nieuwe grondgebieden. In Noord-Frankrijk voeren ze de rivieren op en vernielden alles wat op hun pad kwam, tot in Rouen en Parijs.

ONTSTAAN VAN HET HERTOGDOM NORMANDIË

In 911 ontmoet **Rollo**, de leider van de Noormannen, **Karel de Eenvoudige** in Saint-Clair-sur-Epte. Dudo van Saint-Quentin vermeldt dat de Viking zijn hand op die van de Franse koning legde om de oprichting van het hertogdom Normandië te bezegelen, zoals toen gebruikelijk was. Dit akkoord bleek evenveel waard als een plechtig contract, want een geschreven verdrag is er nooit geweest. In dit mondelinge verdrag werd overeengekomen dat de Vikingen hun plunderingen en invallen in het **dal van de Epte** zouden stoppen. Verder werd overeengekomen dat de Noormannen zich tot het christendom zouden bekeren, en bovenal dat ze het grondgebied zouden beschermen tegen aanvallen van andere Vikingen! In ruil daarvoor schonk Karel III het grondgebied ten westen van de Epte en ten noorden van de Avre tot in Dives aan Rollo. Dit *'land van de Noormannen'*, zoals het officieel heette, omvatte het Pays de Caux, het Pays d'Auge, Roumois, Lieuvin, Évrecin (omgeving van Évreux) en de Vexin (de huidige Vexin Normand). Normandië was geboren!

HET DAL VAN DE EPTE: GRENS TUSSEN NORMANDIË EN FRANKRIJK

Aan de oevers van de Epte, die de grens vormde tussen het nieuwe hertogdom Normandië en het koninkrijk Frankrijk, werden her en der burchten opgetrokken. In eerste instantie waren het mottekastelen, enorme kunstmatige aarden heuvels met daarop een houten en ommuurde uitkijktoren. Later werden er versterkte burchten opgebouwd. Behalve het strategisch gelegen kasteel van **Gisors** getuigen de overblijfselen van de donjons van **Neaufles-Saint-Martin** en **Château-sur-Epte** nog van de eerste Normandische verdedigingslinie. De tweede westelijke verdedigingslinie daarachter bestond uit het Château-Gaillard, het Château de Lyons-la-Forêt en het Château d'Étrépagny. Aan Franse zijde, in het oosten, zorgden de burchten van Boury-en-Vexin, Saint-Clair-sur-Epte, Courcelles-les-Gisors, Chaumont-en-Vexin en La Roche Guyon voor de verdediging.

Na de beroemde Slag bij Hastings in 1066, waarbij de Engelse kroon in handen kwam van **Willem de Veroveraar**, een afstammeling van Rollo, vormde de Epte de grens tussen het koninkrijk Engeland en het koninkrijk Frankrijk. Normandië bevond zich toen in een bijzondere situatie. De nieuwe koning van Engeland, Willem de Veroveraar, bleef namelijk een vazal van de Franse koning Filips I voor het Normandische grondgebied. Met het ontstaan van het machtige Anglo-Normandische rijk en de verwoede oppositie van de Capetingers begonnen twee eeuwen die werden gekenmerkt door veldslagen, plunderingen en vernielingen. In 1204 lijfde Filips August Normandië bij Frankrijk in, wat tot een korte periode van vrede leidde. Pas in 1453, na de verwoestende Honderdjarige Oorlog, keerde de rust terug in de regio.

De kapel onder de zuidertoren heeft een mooie wenteltrap van Jean Grappin en een monumentale boom van Jesse (eind 16de eeuw).

In de omgeving Regiokaart (blz. 352)

Saint-Denis-le-Ferment B3

 7 km naar het noordwesten. Verlaat Gisors via de D915 en neem dan links de D16. De molen van **Saint-Paër** en zijn viskwekerij markeren de ingang van dit rustige dorp, waar de Levrière doorheen stroomt. In het centrum proberen de kerk en het kasteel met zijn poterne en landhuis elkaar te overtreffen qua charme en authenticiteit.

 9 km. Op de linkeroever van de Levrière loopt de GR125 naar Hébecourt en daarna in een lus door de bossen en velden naar het Château de la Rapée, Saint-Paër, Bézu-Saint-Éloi en Saint-Denis-le-Ferment. Het was de favoriete wandelroute van koningin Blanca van Navarra, die zich in 1364 terugtrok in het Château de Neaufles-Saint-Martin na de dood van haar man Filips VI van Frankrijk.

Rondrit Regiokaart (blz. 352)

VALLÉE DE L'EPTE B3-4

 Rondrit van 41 km, aangegeven op de regiokaart (blz. 352) – ca. 2 uur.

De weg volgt de vaak schaduwrijke rechteroever van de Epte, die afsteekt tegen de kale hellingen die zijn uitgeslepen in de onderliggende kalklagen van de Vexinplateaus.

Verlaat Gisors in westelijke richting via de D10.

Neaufles-Saint-Martin B3

Boven dit dorp verrijst de ruïne van een **donjon** (11de eeuw) die op een perfect bewaarde motte (aarden wal) staat.

Volg opnieuw de D10 en sla op het kruispunt met de D181 links af.

Dangu B3

De gotische **kerk**, met voorportaal en portaal in renaissancestijl, is vooral interessant vanwege de 18de-eeuwse lambrisering in het koor en de beschilderde panelen. Vlak bij de preekstoel hangt een wandtapijt uit Beauvais (18de eeuw) met de *Kruisiging* als thema. Achter in de kerk is een mooie *Annunciatie* van houtsnijwerk te zien. Op het glas-in-loodraam in grisaille boven het altaar in de **Chapelle Montmorency** (*bezichtiging na aanvraag bij het gemeentehuis op ☎ 02 32 55 22 15*) staan de H. Dionysius en de H. Laurentius afgebeeld, met op zijn knieën Willem van Montmorency, de vijfde zoon van de veldheer Anne van Montmorency.

Naast de kerk staat een mooi vakwerkhuis, waarvan de gevel wordt opgevrolijkt door beeldhouwwerk. De houten deurvleugels zijn 16de-eeuws.

Rijd verder door het dal via de D146.

Saint-Clair-sur-Epte ligt 2 km voor het Château-sur-Epte, op de andere oever. Van het befaamde gesprek tussen Rollo en Karel de Eenvoudige is hier weinig meer te bespeuren (*zie blz. hiernaast*).

Château-sur-Epte B4

Op een motte, omgeven door een slotgracht, staat de ruïne van een kolos-

VEXIN NORMAND EN PAYS DE BRAY

sale **donjon**. Deze zware toren is samen met het grootste deel van de omwalling het enige overblijfsel van de burcht die Willem Rufus liet bouwen om de Normandische grens te beschermen tegen mogelijke aanvallen van de Franse koning.

Blijf de D146 volgen.

De 15de-eeuwse stenen brug overspant de Epte bij het **Château d'Aveny**, dat in de 18de eeuw door de markies van Fayet werd neergezet op de plek van een 11de-eeuws fort.

Neem rechts de D170.

 30 min. heen en terug. Vanaf de D170 loopt een pad naar een **hunebed**, waarin de eerste boeren in de streek hun doden legden. Het megalitische monument bestaat uit **drie dolmens** die een grafkamer vormen, en is bedekt met dekstenen. Het opvallende beeld op de rechtopstaande steen bij de ingang, de 'godin van de vruchtbaarheid' genoemd, is een van de oudste in Normandië. *Ga terug naar de D146 en sla in Bray-et-Lu rechts af.*

Château de Beaudemont B4

Ruïne van een 11de-eeuwse burcht op een motte met een fraai uitzicht op het dal.

Rijd verder over de D5.

Moulin de Fourges B4

Deze watermolen met een indrukwekkend rad, aan de oever van de Epte, dateert van 1750 en doet het nog steeds. Er is nu een restaurant (*zie blz. hiernaast*).

Rijd door naar Giverny via de D5.

★★ **Giverny** (*zie blz. 364*)

Rijd naar Vernon via de D313 en dan terug naar Gisors via de D181.

Fietstocht Regiokaart (blz. 352)

VOIE VERTE VAN DE VALLÉE DE L'EPTE B3-4

 Fietsroute van 33 km, van Gisors naar Vernon, aangegeven op de regiokaart (blz. 352) - makkelijk niveau.

 Er zijn genoeg plaatsen om te pauzeren tussen Gisors en Gasny (28 km), maar deze hebben geen restaurants of andere voorzieningen. U kunt dus beter een picknickmand meenemen.

Van Gisors naar Gasny

De Voie Verte begint meteen na Gisors. U volgt gewoon de richting Les Bleuets naar het bedrijventerrein (*zone commerciale*) en slaat op de rotonde links af. Het fietspad loopt over een voormalige spoorweg, zonder enig hoogteverschil, door akkers, bossen en weilanden. Af en toe steekt u de rivier de Epte over via metalen bruggen die onlangs zijn gerestaureerd. Tot **Gasny** kunt u in alle veiligheid fietsen.

Van Gasny naar Vernon

Alle stukken langs de weg hebben veiligheidsvoorzieningen, zoals hekken en waarschuwingsborden, alleen op het laatst moet u goed uitkijken. In afwachting van een apart fietspad moet u de weg tussen Gasny en Giverny namelijk delen met het gemotoriseerde verkeer (5 km over de D5), wat niet zo prettig is. Van Giverny tot Vernon rijdt u de laatste 5 km wel weer op een pad voor voetgangers en fietsers, zodat dit geen enkele moeilijkheid heeft.

Vertaling	Bep Fontijn, Henriëtte Gorthuis, Mieke Moors, Marieke van Ommeren, Michèle Schedler
Eindredactie	Karin Evers
Opmaak	Asterisk*, Amsterdam
Omslagfoto	Shutterstock/Stevan ZZ
Oorspronkelijke titel	Normandie – Vallée de la Seine
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Uitgevers	Philippe Orain (Michelin, Parijs) Lieven Defour (Lannoo, Tielt) Camille Bouvet, Archipel studio
Eindredactie	Baptiste Fillon, Alexandra Forterre-de Monicault,
Redactie	Philippe Gallet, Guy et Christine Lys, Denis Montagnon, Armelle Raimond, Amélie Renaut, Manuel Sanchez, Emmanuelle Souty
Grafisch ontwerp	Christelle Le Déan, Sandro Borel
Omslagontwerp	Keppie&Keppie, Varsenare
Cartografie	Thierry Lemasson, Evelyne Girard, Mădălina-Maria Roșoagă
Met dank aan	Didier Broussard, Isabelle Foucault en Amael Lathès, Marie Simonet et Maria Gaspar

© Michelin

© Cartografie: Michelin

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2017

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internetadressen) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld.

Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres

De Groene Reisgids
Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt
degroenereisgids@lannoo.be

De Groene Reisgids
Uitgeverij Terra Lannoo bv
Papiermolen 14-24
NL-3994 DK Houten
degroenereisgids@terralannoo.nl

www.lannoo.com

D/2017/45/574 - NUR 512
ISBN 978 94 014 3947 3

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.